

พยากรณ์โรคปอดอักเสบเพื่อการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ
ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 3 พ.ศ.2560

FORECASTING PNEUMONIA DISEASES FOR HEALTH PROMOTION
IN REGION 3, 2017

สุนตตรา ปานทรัพย์
สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์

โรคปอดอักเสบ(pneumonia) เป็นโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ โดยพบได้ประมาณร้อยละ 8-10 ของผู้ป่วยที่มีการติดเชื้อเฉียบพลันระบบหายใจ นับเป็นสาเหตุการตายอันดับหนึ่งของโรคติดเชื้อในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี สำหรับสถานการณ์ของโรคปอดอักเสบในเขตสุขภาพที่ 3 พบว่าจำนวนผู้ป่วยเพิ่มขึ้น ทุกปีและมีโอกาสที่จะเกิดการระบาดเป็นกลุ่มก้อนได้ การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกระจายของโรคปอดอักเสบ ในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 3 ระหว่างปี พ.ศ.2555 – 2559 และคาดการณ์จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่จะเกิดขึ้นตลอดปี พ.ศ. 2560 โดยใช้หลักการพยากรณ์โรคเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพและกำหนดมาตรการป้องกันควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยทำการศึกษาจากการทบทวนและรวบรวมข้อมูลจำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบในเขตสุขภาพที่ 3 ในรายงาน 506 ของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 – 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 และทำการคาดการณ์จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ ในปี พ.ศ.2560 ทั้งในภาพเขตสุขภาพที่ 3 และจำแนกรายจังหวัด 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดพิจิตร ด้วยวิธีอนุกรมเวลา (Time series analysis) โดยเทคนิค Exponential smoothing และ ARIMA ซึ่งผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบ พบว่าในพื้นที่เขตสุขภาพที่ 3 จำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบมีแนวโน้มสูงขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 และสูงต่อเนื่องไปจนถึงปี พ.ศ. 2558 ที่มีจำนวนผู้ป่วยถึง 10,350ราย เมื่อจำแนกรายเดือนจะพบผู้ป่วยสูงในช่วงต้นปี หลังจากนั้นจำนวนผู้ป่วยจะลดลงและเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงเดือนกันยายนก่อนจะมีแนวโน้มลดลงจนถึงเดือนธันวาคม ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันทุกปี เมื่อทำการพยากรณ์เพื่อคาดการณ์จำนวนผู้ป่วยรายเดือนใน ปี พ.ศ. 2560 ของเขตสุขภาพที่ 3 พบว่าจะมีผู้ป่วยตลอดทั้งปี ประมาณ 6,500ราย หรืออาจจะมีจำนวนผู้ป่วยสูงสุดถึง 9,000 ราย เมื่อจำแนกรายจังหวัด พบว่ามีแนวโน้มของจำนวนผู้ป่วยโรคปอดอักเสบที่จะเกิดขึ้น ในปี พ.ศ.2560 สูงกว่าค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ.2555 - 2559) ตลอดทั้งปีทุกจังหวัด ซึ่งผลการคาดการณ์จำนวนผู้ป่วยด้วยเทคนิคการพยากรณ์โรคนี้ จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมมาตรการป้องกันควบคุมโรคและเป็นสื่อประชาสัมพันธ์หนึ่งที่สามารถเผยแพร่ให้ประชาชนเกิดความตระหนักในการรักษาสุขภาพของตนเอง โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้ที่มีโรคประจำตัว ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนได้ง่าย

คำสำคัญ : พยากรณ์,ปอดอักเสบ, เขตสุขภาพที่ 3